

VALALIČAN

obecné noviny

Ročník VI.

Číslo 1, marec 2000

Cena: 3,- Sk

V čísle: * Rozvojový program obce na r. 2000 * Z histórie našej obce * Zo života školy * Stolný tenis
* Spoločenská kronika * Výtvarné umenie v podaní L. Staňu * Koncert váznej hudby * Fašiangový ples
* Opäť Dargovská ruža * Čo je to reforma verejnej správy * Občan a životné prostredie * Stavebníci pozor
* Triedený zber * Ako vykurovať alebo ohrievať vodu * Elektrické odstraňovanie vodného kameňa
* Domáce kompostovanie * Prehľad štatistických údajov *

ROZVOJOVÝ PROGRAM OBCE NA r. 2000

Rozostavaný objekt Domu smútku

Splnenie zámerov rozvoja obce na tento rok bude vyžadovať zvýšenú zapojenosť obyvateľstva do verejných prác.

Obecné zastupiteľstvo si vytýčilo v tomto roku náročné úlohy: dokončiť rozostavané akcie - výstavbu domu smútku a Parku prof. Hlaváča v centre obce a pokračovať vo výstavbe obecného vodovodu minimálne rozsahu 1 ulice. Splnenie vytýčeného cieľa znamená veľkú náročnosť nielen na finančné prostriedky ale predovšetkým na ľudskú prácu. Len vtedy, ak nájdeme pochopenie a fyzickú pomoc od našich občanov, budeme môcť splniť to, čo sme si predsa vzali. Medzi našimi spoluobčanmi máme

mnoho ochotných a schopných ľudí - odborníkov najmä na stavebné, elektrikárske, stolárske práce, ale aj ostatných, ktorí pomôžu pri uvedených prácach. Pevne verím, že všetci, ktorých oslovíme pomôžu. Nie je v možnostiach obce najať si na tieto práce platených odborníkov. Máme však cenné a veľmi dobré skúsenosti s pomocou našich občanov v minulom roku. Jedným z bodom zasadnutia obecného zastupiteľstva v apríli tohto roka bude riešenie organizácie a spôsobu spoluúčasti našich obyvateľov na rozvojovom programe obce.

Ing. Tóth, starosta obce

Z histórie našej obce

Významní rodáci

Michal Demeczky, prof.

Narodil sa 5.5.1855 v Bernátovciach, zomrel 15.12.1920 v Budapešti. Pochádzal zo zemianskej rodiny. Manželka Irma, rodená Volfová, bola maliarkou a dcérou maďarského jazykovedca G. Volfa. Študoval na gymnáziu v Košiciach a na univerzite a technike v Budapešti. V roku 1877 získal titul PhDr., v roku 1893 sa stal docentom a v roku 1912 univerzitným profesorom. Od roku 1877 absolvoval študijné pobytu na univerzitách v Berlíne, Paríži a v Jene. V roku 1907 bol pracovníkom Ministerstva kultúry a školstva. Bol členom skupiny matematikov, ktorí sa ako prví v Uhorsku sústavnejšie venovali teórii čísel.

Rodina Demeczky sa do Abovskej stoličky presťahovala zo Sedmohradská na konci 17. st. Svoj šlachtický pôvod Michal Demeczky preukázal na stoličnom zasadnutí v roku 1699. Na dôkaznej listine boli zaznačení jeho dvaja predkovia, otec Andrej a starý otec Pavol. Sobášom s Barbarou Péderi sa Michal Demeczky v r. 1686–88 stal majiteľom majerov v Nižnom a Vyšnom Fuzi. Neskorší potomok František Demeczky vlastnil majetky v Bernátovciach, Buziciach, Fuzi pustie, Krásnej n/H., Radvanovciach a v Košiciach. Profesor Demeczky mu bol druhostupňovým bratrancom.

Prevzaté z knihy „Valaliky od najstarších čias po súčasnosť“ autorky Anny Tkáčovej

ZO ŽIVOTA ŠKOLY

20.1.2000 sa žiačka našej školy Michaela Ferková umiestnila na **III. mieste** v okresnej súťaži v prednese ľudových povestí „Šaliansky Matko.“ Žiačku pripravovala p. uč. Viera Špirnerová.

V decembri sa žiaci 1. stupňa zúčastnili bábkového predstavenia v kultúrnom dome „Prinčezná Kukulienka“. Predstavenie sa žiacom veľmi páčilo, bolo na vysokej profesionálnej úrovni.

15.2.2000 navštívili žiaci ročníkov 1.–9. divadelné predstavenie „Sám čert v lese.“

17.2.2000 sa v KD vo Valalikoch uskutočnilo **okresné kolo geografickej olympiády** žiakov 5.–9. ročníka ZŠ nášho okresu. Ako sa umiestnili žiaci našej školy? *Helena Eštoková*, žiačka 5. A triedy sa umiestnila na **1. mieste**, *Monika Onoferová*, žiačka 6. B triedy sa umiestnila na **3. mieste**, *Lucia Čigášová*, žiačka 7. C triedy sa umiestnila na **4. mieste**. Všetky tri žiačky sa stali úspešnými riešiteľkami okresného kola geografickej olympiády. Žiakov na geografickú olympiádu pripravovali p. uč. *Irena Melicherová* a p. uč. *Jolana Tóthová*, zástupkyňa riaditeľa školy.

10.2.2000 sa vo Vojčiciach uskutočnilo **krajské kolo v stolnom tenise**. Naš okres v ňom reprezentovali žiačky a žiaci našej ZŠ. Ako nás reprezentovali? Žiačky *Jana Palenčárová*, *Lívia Drotárová*, *Katka Kacvinská*, *Monika Juhászová*, ako víťazky okresného kola, zvíťazili aj v krajskom kole a postúpili do ďalšej súťaže. Gratulujeme a držíme im palce! Pripomíname, že žiačky našej školy v minulom školskom roku skončili na treťom mieste v rámci SR. Žiaci *Peter Jakab*, *Pavol Jakab*, *Jozef Vavrek*, *Jozef Kacvinský*, *Rastislav Straka* sa umiestnili na **3. mieste**. Podávanie patrí p. uč. *Ladislavovi Andorovi*, ktorý rozvíja záujem a talent žiakov v stolnom tenise.

21.2.2000 sa v Košiciach uskutočnilo **okresné kolo olympiády v ruskom jazyku**. Našu školu na ňom reprezentovala *Jana Palenčárová*, žiačka 7. A triedy. Zvíťazila v okresnom kole vo svojej kategórii a postúpila do krajského kola. Gratulujeme! *Jana Palenčárová* aj v minulom školskom roku bola víťazkou okresného aj krajského kola.

Okrem toho úspešne nás reprezentovala a reprezentuje aj v stolnom tenise. Žiačku v jazykovej oblasti na súťaže pripravuje p. uč. *Helena Čečková*, zástupkyňa riaditeľa školy.

Žiaci druhého stupňa roč. 5.–9. sa zabávali na **fašiangovej diskotéke 3. marca 2000**. Veselá hudba, tanec, dobrá zábava, kultúrny program a občerstvenie spestrili našim žiakom posledný deň pred jarnými prázdninami. Súčasťou diskotéky bola aj sladká odmena pre víťazov a úspešných riešiteľov vedomostných olympiád a ostatných žiackych súťaží.

NR SR schválila **5. novembra 1999** piatu novelu zákona SNR č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Cieľom novely zákona, okrem iného, je predovšetkým **revitalizovať orgány školskej samosprávy** a to posilnením tých kompetencií, ktoré im boli odobraté v roku 1995.

Novo sa ustanovuje okresná školská rada a krajská školská rada. Zákonom sa tiež upresňuje zloženie členov samosprávnych orgánov v školstve. Kedže sa vyskytli niektoré nejasnosti vo výklade jednotlivých ustanovení zákona a vyhlášky, spresnený výklad má byť podaný v prvej polovici marca na celoslovenskej porade vedúcich odborov školstva a následne o tom majú byť informované aj školy a školské zariadenia.

4.2.2000 sa uskutočnilo na pôde našej školy jednanie, hlavným cieľom ktorého bolo **dokončenie prístavby školy** a jej uvedenie do prevádzky. Podnet na toto jednanie dal riaditeľ školy svoju žiadostou adresovanou prednostovi krajského úradu dňa 4.11.1999, rodičovská rada žiadostou, tiež adresovanou prednostovi krajského úradu, dňa 22.12.1999 a petičnými hárkami s podpismi rodičov doručenými na krajský úrad dňa 3.1.2000, ako aj jednanie zástupcov rodičov, školy a starostu obce s prednóstom krajského úradu na krajskom úrade. Jednania na pôde školy sa zúčastnili prednosta krajského úradu Ing. Štefan Vranovský a p. Chrenová, prednosta okresného úradu Ing. Luboš Pástor, zástupca prednosta okresného úradu JUDr. Ján Kozák, starosta obce Ing. Milan Tóth, predsedníčka rodičovskej rady p. Miroslava Jobbágová a riaditeľ školy. Termín dokončenia stavby bol presunutý do roku 2000. KÚ do rozpočtu OÚ na rok 2000 zahrnul čiastku na dostavbu v plnej výške. Zároveň v rámci strojov a zariadení boli vyčlenené prostriedky vo výške **600 tisíc Sk na prvotné vybavenie**.

Z toho uvoľnil prednosta krajského úradu na mieste rokovania prevodným príkazom pre okresný úrad čiastku 500 tisíc Sk na základné vybavenie pre 9 tried (školské lavice a stoličky, katedra a stolička pre učiteľa, žalúzie), 9 šatní pre žiakov (lavičky a vešiaky) a 100 tisíc Sk na protipožiaru-

ochranu. **Požadovaná čiastka riaditeľom školy** je 2,3 milióna Sk (prvotné vybavenie pre 29 miestností podľa projektové dokumentácie). Kedže požadovaná čiastka nie je postačujúca, obrátil sa riaditeľ školy so žiadosťou o navýšenie finančných prostriedkov na prvotné vybavenie dňa 8.2.2000 na ministra školstva. Ministerstvo odpovedalo 24.2.2000, na prekvapenie riaditeľa školy, nie žiadateľovi, ale rodičovskej rade. Vo svojej odpovedi len potvrdil to, čo bolo už vyššie spomenuté a k navýšeniu prostriedkov nedošlo.

Na základe výberového konania už bol vybraný a doporučený okresnému úradu ako dodávateľ základného školského nábytku Učebné pomôcky s.r.o Banská Bystrica. Na ostatné dodávky prebiehajú ďalšie výberové konania.

Polrok školského roka je za nami

Za nami je prvý polrok školského roka 1999/2000. Prvý tohtoročný príval radosti alebo aj sklamania nad polročným vysvedčením majú deti a ich rodičia už za sebou. **Vysvedčenie za prvý polrok** dalo rodičom obraz o výsledkoch školskej práce svojich detí. Koncom januára prichádzali rodičia s detmi na zápis do prvého ročníka (zapísaných 80 detí). Škola deti očarúva mnohými svojimi stránkami, vyvoláva u nich mnoho otázok. Každý rodič v tomto okamžiku začne na svoje dieľa pozerať trochu inak, uvažuje viac o jeho školských predpokladoch, schopnostiach, nadaní. V rodičoch sa aktivizujú predstavy, túžby o tom, čo by chceli mať zo svojho dieťaťa. Ako plynie čas školskej dochádzky, školskej práce ich ratolestí, školská práca detí chtiac-nechtiac koriguje, zrealňuje nejeden sen rodičov. Neradi by sme, aby nenaplnenie rodičovských očakávaní deťmi v škole vyvolalo tvrdošijné zotrvanie rodičov na vysokom stupni očakávania, ktoré nezodpovedá schopnostiam jednotlivých detí. Treba si uvedomiť, a mnohé výskumy to potvrdzujú, že prílišná upriamenosť rodičov na prospechovú stránku školskej úspešnosti detí je nebezpečná. Zo strany rodičov je nesprávne, ak žiak hodnotený známkou dobrý alebo dokonca chválitebný, je v rodine považovaný ako neúspešný. Treba rešpektovať aj dobromyselné upozornenia učiteľov na preťaženosť detí. Zmieríť sa s tým, že dieťa nemôže všetko zvládnuť, na všetko mať rovnaký talent, že má právo byť unavené, mať svoje problémy.

Za prvý polrok zo 752 žiakov školy neprospeľo 51. Možno, že na adresu niektorých neprospevajúcich padli aj takéto slová: „Si neschopný, nechceš sa učiť, a preto dostaneš do rúk lopatu!“ Takto vyriecknutý ortiel nad svojim dieťaťom, skleslosť, rozhnátna ruka, rozčúlenie a sklamanie, nie je tým najšťastnejším riešením. Aj ten, ktorého vlastný rodič označil za najhoršieho, po-

(Pokrač. na 3. str.)

ZO ŽIVOTA ŠKOLY

(Pokrač. na 3. str.)

rokoch môže byť úspešným a uznávaným človekom. Skôr je tu na mieste dobrá spolupráca rodiny a školy. Dať dieťaťu najavo, že môže byť úspešné, rodina a škola urobí všetko preto, aby mu pomohli.

Žiaci za prvý polrok spolu vymenčali 34.958 vyučovacích hodín. Na jedného žiaka školy to predstavuje 46,42 hodín. Väčšina vymenčaných hodín je z dôvodu choroby žiakov. Ak berieme do úvahy, že žiak má v priemere za školský polrok 474 vyučovacích hodín, tak je to vysoký počet vymenčaných hodín. V mnohých prípadoch slabá dochádzka má priamu súvislosť so školskou úspešnosťou žiakov. Je tu aj dôvod na premýšľanie o starostlivosti o vlastné zdravie.

Pred nami sú posledné štyri mesiace školského roka. Je to čas na dobehnutie zameškaného, na vyvrcholenie mnohých žiackych súťaží a olympiád, na prípravu a vykonania talentových a prijímacích skúšok na stredné školy a osemročné gymnázia, ale aj čas na splnenie predsa vzatí a slubov.

Záverom, na premýšľanie, uvediem jednu skutočnú udalosť. Na jednej medzinárodnej konferencii venovanej problémom mládeže istý uznávaný vedec začal svoju prednášku troma citátmi:

„– Naša mládež pozná iba rozkoše a nie je vychovaná múdro, všetkemu sa posmieva a neberie ohľad na starších.

– Naše mladé pokolenie je skazené až do špiku kostí. Je intrigánske a lenivé. Nikdy nebude pripomínať mládež dávnych čias a nie je schopné zachovať našu kultúru.

– Nás svet dosiahol kritický moment. Deti neposlúchajú svojich rodičov, vidieť, že sa blíži koniec sveta.“

Vedci strednej a staršej generácie mu uznalivo zatieskali. Napokon, kto by sa nestotožnil s takýmito kritickými názormi? Lenže, aby sme veci dali na pravú mieru:

– prvý citát pochádza z rokov 470 až 399 pred naším letopočtom,

– druhý sa nachádza na hlinenej amfore z Babylonskej ríše,

– tretí vznikol v starom Egypte.

Citáty sú staré skoro ako ľudstvo samotné. Pripomenu som túto známu sentenciu najmä preto, lebo na ňu perrnanentne zabúdame tak v roli rodičov, ako aj učiteľov. Vo výchove neraz nezmyselne podliehamo stereotypnému pohľadu na deti. Aj keď sa menia a sú iné, než sme boli my, v mnohých charakteristikách sú také isté, ako my, ako boli naši rodičia, či starí rodičia a ich rodičia v detstve, o nich sa tak isto hovorili podobné slová, či vety, tak ako aj o nás. Každá doba má v živote detí svoje charakteristiky. Rozumieme im? Chceme im porozumieť? Vieme pochopiť, že ...? Ruku na srdce! Všetci máme vo výchove detí ešte čo zlepšovať.

A. Kuzma, riad. ZŠ

Karneval

Ani sme sa nenazdali a bol tu 1. polrok šk. r. 1999/2000. Žiaci sa tešili na vysvedčenie. Niektorí ho mali výborné, niektorí však pri pohľade na známky zostali smutní.

Pre všetkých žiakov 1. stupňa pedagógovia našej školy pripravili dňa 31. januára 2000 veselé stretnutie – karneval. Tešil sa každý. Do kultúrneho domu sa hrnuli masky od výmyslu sveta. Fantázia rodičov nemala konca.

Okolo pobehovali zvieratká, plávala lod, červík si pochutnával na štavnatom ovocí. Pred očami pedagógov, rodičov a príbuzných sa prechádzali pyšné princezné. Jedna krajšia ako druhá. Nebáli sa ani zlých čarodejníkov, či vodníkov.

Kto mal chuť na jabĺčko alebo hrozno, mohol si vybrať.

Všetky masky hodnotila porota. Mala veľmi ľahkú úlohu. No nakoniec sa rozhodla. Najkrajších 35 masiek bolo odmenených vecnými cenami vďaka sponzorom.

A kto zvíťazil? Boli to milé zvieratká ľava a húsenica.

Masky, ktoré mamičky starostlivo a s veľkou precíznosťou ušili. Krásna torta mala svojho majiteľa.

Na záver pre všetky deti bola diskotéka. Veselá vrava a tanec nemali konca. Podujatie to bolo ozaj vydarené.

Už teraz sa všetci tešíme na karneval roku 2001.

Eva Vyróstková, uč.

A predsa, bol....

V dňoch 1.–4. februára sa žiaci 8. ročníkov pod vedením pána riaditeľa A. Kuzmu zúčastnili lyžiarskeho výcviku na Červenom brehu v Košiciach.

Všetci sme sa veľmi tešili, keď nám oznamili, že pôjdeme na lyžiarsky výcvik. Prvý deň bol iba taký otukávací, cvičný. Samozrejme, že sa nikto z nás tridsiatich nezaobišiel bez pádu. Niektoré boli naozaj krkolicné, no našťastie sa nikomu nič nešťalo.

Niektorí žiaci sa naučili lyžovať veľmi dobre, vzhľadom na to, že ešte nikdy nestáli na lyžiach. Každé ráno bola zjazdovka trochu primrznutá, no už okolo dvanásťej bol sneh akurát dobrý. Myslím si, že každý sa veľmi dobre zabával. Bolo to prosté super! Dúfam, že o rok pôjdeme zase na lyžiarsky zájazd.

Tom Billingham, 8. C trieda

SPORT

SPORT

STOLNÝ TENIS

Naše snaženie je zamerané na dva ciele. Jedným je sústavný rast výkonnosti hráčov a hráčok, druhým je reprezentácia obce, školy. O raste výkonnosti svedčia výsledky a umiestnenia v súťažiach. Chlapci sú na 4. mieste v 2. dor. lige, na 2. mieste v 2. lige žiakov B a C družstvo úspešne sa činia v III. lige žiakov, kde úspešne bojujú proti oveľa starším súperom. S chlapcami je spokojnosť, hoci najmä najstarší mohli dosiahnuť aj viac. Prečo nie, možno aj sami vedia.

Najviac radostí máme z dievčat. Janka Palenčárová krajské bodovačky Kežmarok - 1. miesto, Bardejov - 2. miesto, Vojčice - 3. miesto. Slovenské bodovačky Malacky - 8., Prešov 10. miesto.

Lívia Drotárová Kežmarok - 3. miesto, Bardejov - 1. miesto, Vojčice - 1. miesto, Malacky 5.–6. miesto, Prešov 5.–6. miesto, Ružomberok - 5.–6. miesto. Druhú ligu žiačok vedú dve kolá pred skončením s náskokom zaručujúcim víťazstvo a postup na majstrovstva Slovenska žiačok. V prvej Slovenskej dorasteneckej lige dievčat je záchrana skoro istá.

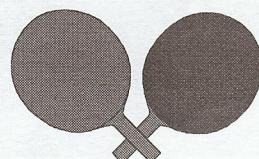
Naša škola už berie úspechy v reprezentácii v stolnom tenise bez nejakého vzrušenia. Naši žiaci víťazia v okrese z roka na rok výraznejšie. Minulého roku dievčatá prehrali jednu dvojhru, chlapci jeden set, toho roku dievčatá aj chlapci nestralili ani jediný set. Na majstrovstvách kraja obsadili dievčatá 1. miesto, chlapci skončili tretí.

Dievčatá majú možnosť prebojovať sa do finále škôl v rámci SR. Držíme im palce!

Nakoniec chcem pochváliť dievčatá za úspešnú reprezentáciu na majstrovstvách kraja dospelých. Ženy - 2. miesto Jana Palenčárová, miešaná štvorhra 2., Drotárová Lívia-Novotný (Durkov) - jedná jediná loptička im chýbala k víťazstvu v treťom rozhodujúcom sete. Finále viedli 20:16.

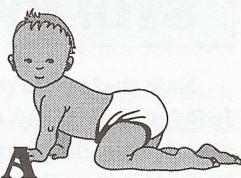
Na týchto úspechoch majú podiel všetci, ktorí akokoľvek stolný tenis vo Valalikoch podporujú. Ďakujeme.

Andor

Spoločenská kronika obce

NOVÍ OBČANIA

Eva Krafčíková	Buzice, Tichá 9
Peter Gábor	Bernátovce, Kokšovská 72
Mikuláš Mulato	Bernátovce, Hlavná 77
Mária Kotíková	Všechnsvätych, Poľná 30
Oliver Mudrý	Všechnsvätych, Slnečná 10
Laura Gažiová	Všechnsvätych, Hlavná 113

UZAVRELI MANŽELSTVO

Ing. Emil Moňok	Geča 206
Ing. Andrea Juhásová	Všechnsvätych, Slnečná 8
Ondrej Korinek	Buzice, Na Ortásoch 31
Silvia Kolbašká	Bernátovce, Podlesná 3
Slavomír Arvai	Buzice, Čorgovská 11
Tatiana Jakabová	Buzice, Kokšovská 44

NAVŽDY NÁS OPUSTILI

Vincent Sedláček, 67-ročný	Buzice, Hlavná 17
František Podracký, 87-ročný	Buzice, Hlavná 86
Margita Kopperová, 66-ročná	Buzice, Tichá 8
Alžbeta Andrejkovičová, 65-ročná	Buzice, Hlavná 16
Jozef Palenčár, 68-ročný	Bernátovce, Hlavná 108
Imrich Horváth, 63-ročný	Všechnsvätych, Urbárska 1
Štefan Eliáš, 81-ročný	Košťany, Abovská 49
Mária Juhásová, 85-ročná	Košťany, Abovská 29
Štefan Palenčár, 66-ročný	Plotová 5, Košťany

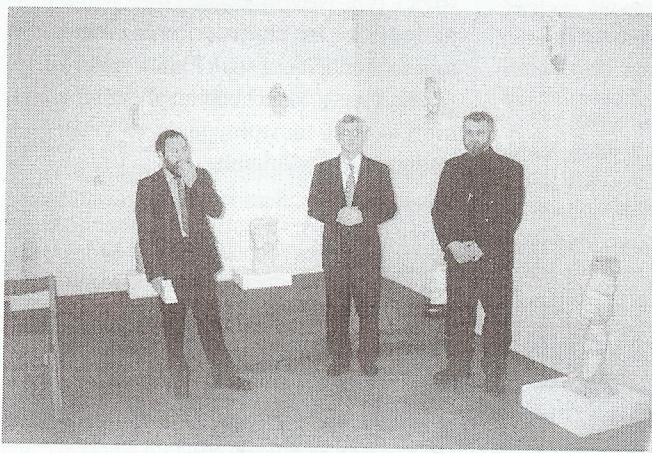

Výtvarné umenie v podaní Ladislava Staňu

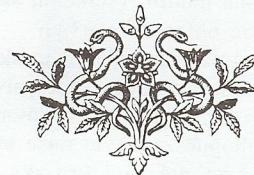
Obecný úrad Valaliky v spolupráci s Osvetovým strediskom Košice usporiadal vo veľkej zasadáčke Obecného úradu výstavu prác nášho občana Ladislava Staňu z časti Bernátovce. Bola to výstava výtvarných diel kamenných plastík. Ako konštoval zástupca osvetového strediska pán Andrej Gore, pán Ladislav Staňo vďaka svojej zanietenosti a talentu sa stáva stále viac známym človekom v umeleckej branži. Tento neprofesionálny výtvarník má už za sebou niekoľko výstav. Prvým výrazným úspechom bola samostatná výstava jeho prác vo vý-

stavnej siene galérie KOPA DESIGN na ul. Pri Miklušovej väznici v Košiciach v roku 1999, keď veľký počet návštěvníkov príjemne prekvapil samotného autora. Tento úspech ho zrejme výrazne podnietil k ďalšej tvorivosti, pretože 3. marca 2000 sa vo Valalikoch uskutočnila vernisáž jeho prvej samostatnej výstavy vo svojej rodnej obci. Všetko nasvedčuje tomu, že pán Ladislav Staňo sa stáva uznávaným výtvarníkom. Účasť vyše 60 hostí, medzi ktorými nechýbali košickí výtvarníci, členovia klubu košických výtvarníkov pri Verejnej knižnici J. Bocatia, z ga-

lérie KOPA DESING, z predajne DIELO to plne potvrdzuje. „Je to veľmi dobrý spôsob akým sa prezentuje nielen osobnosť výtvarníka ale aj samotná obec Valaliky, preto má pán Ladislav Staňo našu podporu“ hovoril vo svojom úvodnom prejave starosta obce Ing. M. Tóth. Želáme p. Staňovi veľa úspechov pri jeho ďalšej tvorivej činnosti.

Slávostné otvorenie výstavy.

Koncert vážnej hudby

Koncerty vážnej hudby sa v našej obci stali tradíciou. Zatiaľ sme vždy na úrovni medzinárodnej. Starosta obce nadviazal stálu kultúrno-spoločenskú spoluprácu s tajomníkom hudobnej katedry z Karlovej univerzity v Prahe Dr. Milošom Kodejškom, s generálnym konzulom Českej republiky Doc. Ing. Byrtusom CsC. a Mgr. Irenou Medňanskou z hudobnej katedry Prešovskej univerzity.

Obecný úrad Valaliky v spolupráci s Univerzitou Karlovou v Prahe a Generálnym konzulátom ČR v Košiciach usporiada v rámci medzištátneho projektu Most ku spolupráci 2000 koncert vážnej hudby „HUDBA-RADOSŤ-PRIATELSTVO“. Koncert sa uskutoční v obradnej sieni kultúrneho domu vo Valalikoch 12. apríla 2000 (streda) o 18.00 hod. Účasť len v spoločenskom oblečení.

Fašiangový ples

V sobotu 19. februára 2000 sa v sále kultúrneho domu uskutočnil v poradí už deviaty reprezentačný fašiangový ples miestneho KDK. Ako tradične, ples bol už vopred běžnádejne vypredaný a ako tradične, ples mal vysokú kultúrno-spoločenskú úroveň. Úvodným programom bolo predtancenie párom spoločenských tancov z tanecného klubu vedeného známym odborníkom p. T. Böhmom. Ples otvoril predseda KDK a starosta obce Ing. Milan Tóth. Tento ples sa vyznačuje aj tradične vysokou úrovňou spoločenského oblečenia návštěvníkov. V dámskom oblečení prevládala dlhá plesová spoločenská róba výrazne tmavých farieb. Páni sa postupne začínajú objavovať v sprievode svojich partneriek v čiernych smokingoch, s bielymi košeľami a motýlikmi, slovom ples ako má byť. K tomu perfektne naaranžované priestory nielen v tanecnej sále ale aj vo foyer, ktoré slúžilo pre neformálne spoločenské stretnutia pri cigarete. Na tejto vysokospoločenskej úrovni plesov majú zásluhu hlavné organizátorky - H. Jakabová a P. Kacvinská, ktoré ich od počiatku vzniku úspešne prípravujú. O výbornú náladu na parkete sa postarala hudobná skupina Tempo z Valalík pod vedením Ing. M. Halušku. Práve táto dobrá nálada nedovolila muzikantom skončiť zábavu skôr ako o pol štvrtéj ráno, keď sa začali prvé páry rozchádzat.

O p ä t Dargovská ruža

Dňa 5.2.2000 sa v kultúrnom dome vo Svinici konal jubilejný XXX. ročník okresnej súťaže v ľudovom speve DARGOVSKÁ RUŽA.

Pred preplneným hľadiskom vystúpilo 22 jednotlivcov a 15 speváckych skupín (spolu 180 účinkujúcich) v 5-tich kategóriach:

1. sólo muži
2. sólo ženy do 35 rokov
3. sólo ženy nad 35 rokov
4. ženské spevácke skupiny
5. mužské spevácke skupiny

Na základe rozhodnutia odbornej poroty sa súťažiaci umiestnili nasledovne:

A. Kategória:

1. Peter Kentoš, Košice
2. Peter Tomko, Košice
3. Maroš Sekel, Nižná Kamenica

B. Kategória:

1. Eva Sokoliová, Slančík
2. Veronika Kentošová, Košice
3. Slávka Ferková, Nižná Kamenica

C. Kategória:

1. Marta Stieberová, Bidovce
2. Irena Dolgošová, Slančík
3. Anna Sokolová, Kysak

D. Kategória:

1. ženská spevácka skupina Družstevná p/H.
2. ženská spevácka skupina Sokoľ Košická Belá
3. ženská spevácka skupina Svinica

E. Kategória:

1. mužská spevácka skupina Kokšov-Bakša
2. mužská spevácka skupina Trstené p/H
3. mužská spevácka skupina Košická Belá

– cenu prednosti Krajského úradu Košice, Ing. Vranovského získala dlhoročná účastníčka a 13-násobná víťazka Dargovskej ruže p. Mária Nigutová z Družstevnej p/H.
– cenu starostu obce Svinica získal Vincent Čigáš zo Svinice
– cenu Únie žien Slovenska získala p. Regina Timková z Valalík.

Košické osvetové stredisko ako hlavný organizátor odovzdalo každému účinkujúcemu ako suvenír - keramický džbánik, ktorý vytvoril p. Milan Macák z Barce.

Jubilejný XXX. ročník tohto podujatia snímala aj STV štúdio Košice, ktorá v relácii Vsl. región dňa 7.2.2000 odvysielala šot, v ktorom vystúpili p. Anna Eliášová z Valalík ako dlhoročná účastníčka, aj niekoľkonásobná víťazka DR, ďalej Vincent Vasiľ z Rozhanoviec ako 20-násobný účinkujúci na DR.

Svojim príhovorom pozdravil toto krásne podujatie aj prednosta Krajského úradu Košice Ing. Štefan Vranovský.

A. Gore - OS Košice

PRÁVNE RADY A INFORMÁCIE

Čo je to reforma verejnej správy?

poslednom čase veľmi často počujeme v rozhlase, v televízii a čítame aj v novinách o pripravovanej reforme verejnej správy. Pretože nie všetci občania majú jasne v mnohých odborných termínoch, v tomto článku sa pokúsim aspoň definovať niektoré základné pojmy.

Verejná správa: spoločný názov pre štátну správu a územnú samosprávu.

Štátnej správe: riadiaca a správna sústava riadená z úrovne štátu. Patria sem najmä okresné a krajské úrady, ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy a všetky nimi riadené nižšie zložky.

Územná samospráva: Samostatný územno-správny celok, ktorý vykonáva správu veci verejných vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť na svojom území. Jednotkou územnej samosprávy je obec.

Reforma verejnej správy: je pokračovaním reforiem, ktoré začali v roku 1990 vznikom obcí a obecných úradov namiesto dovtedajších miestnych národných výborov a je pokračovaním reforiem z r. 1996. Základným cieľom reformy verejnej správy je decentralizácia a modernizácia.

Cieľom reformy je výrazne:

- znížiť náklady na štátnu správu
- zabezpečiť správu vecí verejných na úrovni najbližšej občanovi, a to v maximálne možnom rozsahu na úrovni obcí
- zásadne zmeniť finančné toky v štáte, tak, aby viacero prostriedkov išlo na obce, ktoré budú výkon verejnej správy v im zverených kompetenciach vykonávať. Kým v roku 1991 obce v SR dostali zo štátneho rozpočtu cca 9 miliárd Sk, po reforme verejnej správy by mali dostávať okolo 43 miliárd Sk.

Združenie 2881 miest a obcí v SR jednomyselne podporuje pripravovanú reformu verejnej správy, pretože táto ide v ústredy predovšetkým občanovi.

Máte už zaplatenú daň z nehnuteľnosti a poplatky?

Upozorňujeme občanov, že daň z nehnuteľnosti a poplatok za vývoz TKO za prvý štvrtrok 2000 a poplatok za psa ste povinní zaplatiť do 31.3.2000.

O B Č A N

A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Spôsob zaobchádzania s odpadom svedčí aj o vlastnej kultúrnej vyspelosti

V súčasnej spoločnosti sa čoraz častejšie vyslovuje či skloňuje slovo odpad. To preto, že odpad vznikajúci priemyselnou činnosťou ale aj odpad vznikajúci v domácnostach priamo ohrozí životné prostredie okolo nás. O odpade je nutné stále viac hovoriť v školách i doma v rodinách. A nielen hovoriť ale najmä konáť, to najmä preto, že v byte i na dvore už platí, že tam musí byť čisto a poriadok, avšak to zatiaľ neplatí na ulici a v okolí obce. Všimnime si množstvo pohodených rôznych papierikov, fliaš, ige-litových sáčkov a iného odpadu na našich uliciach. To sme tam odhodili my, občania a naše deti. A všimnime si okolie našej obce. Namiesto toho aby sme zaplatili za služby vývozu odpadu sa často znížime k tomu, že tajne po večeroch, alebo keď nás nikto nevidí zbavíme sa odpadu, jeho vyvezením za obec. A je nám pritom jedno, že zašpiníme okolie, zakladáme čierne skládky a že niekto predsa len musí tento odpad odstrániť aj z týchto miest. Najhoršie na tom je, ak na túto činnosť navádzame aj naše deti. A nelení sa nám ani naloží odpad do auta a vloží ho do smetnej nádoby v Košiciach. Ani nás nenapadne, že je to nemorálne, že za ten odpad musí za nás zaplatiť niekto iný. Hlavne sme ušetrili 20 korún. Toľko totiž je poplatok za vývoz jednej smetnej nádoby v našej obci. Za dva týždne ukladanie odpadov, ktoré nám odvezie zberná služba považujeme za príliš veľa, i keď je to tá istá cena ako 1,5 l nealko nápoja alebo dnes už cena 1 piva, alebo jedného časopisu, ktorý kupujeme každý týždeň, alebo menej ako troje novín alebo 1 lepší nanuk atď.

„My nemáme žiadny odpad“

S takýmto tvrdením bez najmenšieho začervenania prídu niektorí jednotlivci, keď treba zaplatiť poplatok za odvoz odpadu. Takéto tvrdenia netreba snáď ani komentovať. Zvlášť, keď to tvrdia často takí, ktorí zdáleka nie sú odkázaní na to aby sa znížili na takúto úroveň.

„My svoj odpad zakopávame na záhrade“

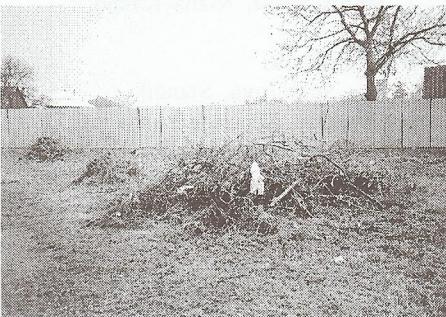
to je jeden „tiež“ z argumentov, ktorý používajú niektorí v snahe vyhnúť sa zaplateniu poplatkov. Bez komentára.

„Ja vozím svoj odpad autom do Košíc“

ale na základe akého povolenia, s koho súhlasom a kam konkrétnie, a kto to nakoniec musí zaplatiť, to sa nedozvieme.

„Každý, kto nevyužíva služby zberu odpadov obci sa musí preukázať zaplatenými faktúrami a písomnou zmluvou

o vývoze a likvidácii s organizáciou oprávnenou na vývoz odpadu“ tak znie § Všeobecne záväzného nariadenia obce o nakladaní s odpadmi. Kto sa nevie takouto zmluvou preukázať, dopúšťa sa priestupku v zmysle zák. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

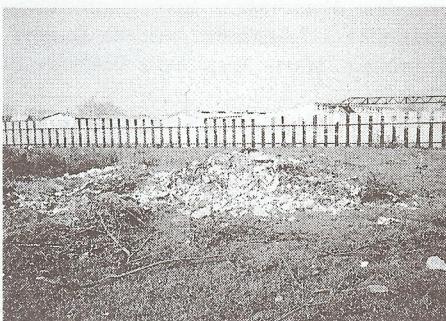

**Pohodnejšie je vyviesť odpad za obec.
Kto to má teraz likvidovať?**

**Žetónový systém zberu odpadu
– prečo a ako?**

PREČO?

1. Predovšetkým žetónový systém je spravidlnejší ako systém paušálnych poplatkov. Umožňuje lepšie hospodáriť s odpadmi. Čím viac odpadu vytriedime, tým menej ho uložíme do smetnej nádoby. Nezabudnime, že organický odpad, lístie, burina, tráva zemiakové šupky, citrónové kôry, zvyšky banánov, škrupiny od vajíčok, zvyšky jedál a pod. môžeme doma s výhodou kompostovať.

**Žial, aj takto vyzerá naša obec.
Kto sú tí, čo robia také hanebné činy?**

AKO?

1. Občan si do 31.3.2000 na obecnom úrade zakúpi žetóny na vývoz netriedeného odpadu v cene á 20,- Sk/ks. V deň zberu zavesí zakúpený žetón na ucho smetnej nádoby. Nádoba, ktorá nebude opatrená žetónom, nebude vyprázdená.

Výnimku tvoria domácnosti, ktoré si vopred vyplatia všetky vývozy v roku a sú vedené v osobitnej evidencii obecného úradu a zbernej služby.

2. Organizácia vyvážajúca odpad odoberie žetón zo smetnej nádoby, ktorú vy-

prázdnai a žetón donesie späť na obecný úrad, čím je zabezpečená evidencia vývozu z jednotlivých domácností.

3. Po minuti všetkých žetónov je možné ich znova dokúpiť na obecnom úrade.

4. Z hygienických dôvodov je minimálny interval vyprázdenia smetnej nádoby 1 mesiac.

5. Všetky žetóny sú opatrené ulicou, priezviskom a číslom domu. Žetóny sú neprenosné.

6. Za vývoz a likvidáciu triedeného zberu sa poplatky nevyberajú.

**Termíny vývozu triedeného odpadu
v obci Valaliky**

13.-14. apríl 2000 13.-14. septem. 2000

11.-12. máj 2000 12. -13. október 2000

15.-16. jún 2000 16.-17. novem. 2000

3.-14. júl 2000 14.-15. december 2000

17.-18. august 2000

Problémy s plastovým odpadom

Podiel plasty v odpade z našich domácností sa alarmujúco zvyšuje. Kým v r. 1995 bolo v našej obci vyzbieraných 15 ton plastov, v roku 1999 to už bolo 84 ton! Aj keď ho v domácnostach triedime, je potrebné vedieť, že s likvidáciou plastov má obec najväčšie problémy. Zatiaľ nie sú vytvorené podmienky pre odber plastov ako druhotnej suroviny. Plasty nespaľujeme v spaľovni, pretože vieme, že ich spaľovaním vznikajú látky, ktoré možno najviac ohrozí zdravie našich občanov. Vyzbierané plasty sa lisujú a vyvážajú na skládku odpadov. Kým za likvidáciu plastov (nie za zber) platila obec odberateľom v roku 1995 1,- Sk/kg, dnes už platí 6,- Sk/kg. Žiaľ terajšia legislatíva nedostatočne rieši problematiku plastových odpadov. Pre výrobcu, pre distribútorov i pre obchodníkov je tento obal výhodný, pretože s ním nemajú žiadne problémy. Zrejme aj pre občana tento spôsob vyujuje, pretože nemusí mať prácu napr. zo sklenenými flašami pri nákupe, plastové flaše sú ľahké atď.

Problém pre obec vzniká až zberom plastového odpadu. Plastový obal je veľmi objemný, ľahký a tak zberové auto často vozi veľa „vzduchu“. O probléme s jeho likvidáciou sme písali v úvode.

Aká je cesta do budúcnosti?

„Najlepší je taký odpad, ktorý vobec nevzniká“, hovoria odborníci zaoberajúci sa problematikou odpadu. Aj keď sotva môžeme taký stav dosiahnuť, tu niekde sa začína cesta pre riešenie problému. Je to cesta minimalizácie odpadov. Výrazným spôsobom tento problém bude riešiť prípravovaný zákon o odpadoch. Zatiaľ, ak máme zodpovedný vzťah k životnému prostrediu a k budúcnosti svojich detí, môžeme pre svoje svedomie urobiť niečo sami. Uprednostňujme nákup najmä nealko nápojov v sklenených flašíach. Ak už musíme nakupovať v plastových flašíach, nakupujme aspoň v návratných flašíach. Učme tak konáť aj svoje deti.

Stavebníci pozor!

Aj napriek tomu, že sme sa už stavebnému zákonu v našich novinách venovali, je dobré si pripomenúť, ktoré stavby resp. stavebné činnosti môže povoliť obecný úrad. Kvôli prehľadnosti a stručnosti nebudem uvádzat zákony a paragrafy z ktorých vychádzam.

Obec plní funkciu stavebného úradu pri povoľovaní:

1. Drobných stavieb

Drobné stavby sú stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu (pre stavbu na bývanie) ale môžu podstatne ovplyvniť životné prostredie, a to:

a/ Prízemné stavby, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 16 m^2 a výška 4,5 m, napr. kôlne, práčovne, letné kuhyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky, stavby pre chov drobného zvieratstva, poľnohospodárske drobné stavby, vrátnice, šatne, hygienické zariadenia, sauny a pod.

b/ Podzemné stavby, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 16 m^2 a hĺbka 3 m, pivnice žumpy bez prepadu.

c/ Oplotenie.

d/ Pripojenie drobných stavieb na rozvodné siete a kanalizáciu hlavnej stavby.

Za drobné stavby sa nepovažujú stavby garáží aj keby ich pôdorysný rozmer bol menej ako 16 m^2 .

2. Stavebných úprav

Stavebné úpravy, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania. Napr. výmenu laťovania a strenej krytiny povoluje obecný úrad, ak sa menia aj krov (nosný systém), teda celý krov musí byť stavebné povolenie. Toľko heslovite ku kompetenciám obce v stavebnom konaní.

Na záver jednu poznámku. Mnohí z nás cestujú do zahraničia a obdivujú najmä v Nemecku úhľadné obce, domy ako zo škatuľky, farby fasád, hoci rôzne ale harmonické. Konkrétnie v Nemecku ak sa natiera fasáda, musí byť vypracovaný projekt farebného riešenia ku ktorému sa okrem iného vyjadrujú aj susedia. Aj preto ich obce vyzerajú tak ako vyzerajú. Pritom ich nenapadne veta, ktorú my tak často používame: „Na svojom si môžem robiť čo chcem.“

“Môj dom - môj hrad“

Väčšina ľudí považuje výškové panelové domy v zástavbe našich dedín za niečo, čo sa tam nehodí, čo obec devastuje a že tieto paneláky patria skôr do miest. V tom myslím máme vzácné zhodný názor.

Na druhej strane sa asi od začiatku šesdesiatych rokov stavajú na Slovensku domy, ktoré svojím pôdorysom, výškou, tvarom strechy úplne popierajú po stáročia zakódovanú architektúru. Ani v súčasnosti nie je situácia lepšia, hoci je zjavný posun k obdĺžnikovým pôdorysom a sedlovým strechám. Nemáme však pridať nejakú tú vežičku alebo arkier, ktoré sme obkukali v Nemecku.

Starší si iste pamätajú na rozkošnú obec, s veľkými záhradami, kopou zelene, širokými verejnými priestranstvami. Cesty súce boli nespevnené, ale naši predkovia mali podstatne vyvinutejší cit pre ráz obce.

Bolo by jednoduché viniť za dnešný neutešený stav a architektúru našich obcí len stavebníkov. Väčšiu zodpovednosť ako občan – laik majú úrady, ktoré stavby povolovali, resp. dôsledne nekontrolovali či je stavba uskutočnená podľa projektu. Ani projekty neboli na dostatočnej úrovni a brali sa ako nutné zlo, potrebné ku stavebnému povoleniu. Situácia sa v posledných rokoch výrazne zlepšila a novostavby rodinných domov, hoci ich je podstatne menej ako v minulosti, sa tvarovo približujú tradičnej dedinskej architektúre. Chvalabohu už nikoho nenapadne plánovať dom s plochou strechou.

Naopak, mnohí plánujú terajšie, ploché strechy rekonštruovať na klasické sedlové. Práve sedlová strecha je typická pre naše dediny. Vhodné sú aj strechy polovalbové. Valbové sú nám cudzie a strechy manzardové a stanové sú vhodnejšie do mestskej zástavby.

Z našej obce žiaľ miernu staré, klasické obdĺžnikové gazdovské domy. Je to veľká škoda, lebo s týmito stavbami odchádza aj kus história, kus našich koreňov. Mnohé z týchto domov sa už nedajú zachrániť. Pôruchy, hlavne statické sú takého rozsahu, že oprava by bola neúmerne drahá ak nie nemožná. Ale mnohé, aj storočné stavby z nepálených tehál (valky) resp. z bieleho kameňa sú vo výbornom stave a bolo by veľmi žiaduce, aby boli modernizované a obývané. Tieto domy, ktoré majú charakter ľudovej architektúry minulých čias si určite zaslúžia našu pozornosť. Ich zachovanie je prejavom úcty k múdrosti a zručnosti našich predkov. Ak môžeme zachovať ich ako dedičstvo a pamiatku pre budúce generácie. História je vždy cenná, je to bohatstvo spoločnosti. Ak ju zachováme, generácie, ktoré prídu po nás to určite oceňia. Rekonštrukcia takéhoto domu vyžaduje netradičné postupy a materiály, cit pre zachovanie pôvodného vzhľadu. Ale o tom až niekedy nabudúce.

(Š.P.)

Triedený zber skla, papiera, plastov a textilu pokračuje

Triedený zber odpadov je už bežný spôsob spracovania odpadov nielen vo vyspelých západných krajinách, ale už aj u nás, na Slovensku. Výrazne sa tým znížuje množstvo komunálneho odpadu uladeného na skládkach, ušetria sa tým nielen suroviny, ale aj energia, čím sa chráni aj naše životné prostredie.

Na jeseň minulého roku prevzala prevádzku triedeného zberu spoločnosť A S A-FURA s.r.o. Košice, ktorú predtým prevádzkovala firma Zalko.

Aj z tohto dôvodu Vám chceme, už za novú spoločnosť, poďakovať za pomoc a spoluprácu pri triedení zberu odpadov a zároveň povzbudit tých, ktorí sa do triedeného zberu zatial nezapojili.

Pre tých, ktorí sa do zberu chcú zapojiť po prvý krát, zopakujeme ešte prečo, ako a čo triediť:

Čo dosiahneme zberom druhotných surovín?

Ušetríme suroviny

- vytriedené sklo, papier, plasty a textil možno znova použiť na výrobu nových výrobkov

Ušetríme energiu

- až o 43 % menej energie sa použije pri výrobe skla z druhotných surovín

- použitím 1 t starého papiera pri výrobe nových výrobkov sa usporí 500–600 kWh elektrickej energie

Znižujeme množstvo odpadu

- vytriedením skla, papiera, plastov a textilu podstatne zníží celkové množstvo výprodukovaného odpadu, za ktorý musíte platiť v spaľovni odpadov

Chránime životné prostredie

- vytriedením surovín zamedzíte, aby sa do spaľovne dostali odpady, poškodzujúce Vaše životné prostredie

- vytriedením 110 ton starého papiera a jeho použitím na výrobu nového papiera sa zachráni 1 hektár 80 ročného lesa.

Akým spôsobom sa zber uskutoční?

Do farebne odlišených vriec, ktoré si môžete zakúpiť na Obecnom úrade, môžete zbierať zvlášť sklo, papier a plasty. K týmto vrieciam môžete v uzlíku priložiť aj starý použitý textil. Vrecia sa budú raz do mesiaca odvázať priamo od domu podľa kalendára vývozu. Naplnené vrecia vyložte ráno v presne stanovený deň pred svoj dom a naši pracovníci Vám ich v stanovený termín vysypú. Životnosť vriec je 1 rok, preto s nimi zaobchádzajte šetrne. Inak si budete musieť ďalej vrecia kúpiť za poplatok.

Prosíme, aby ste do vriec dávali len čistý, nie znečistený materiál. Plastové a sklenené fláše dávajte do vriec čisté a bez vrchnákov. Do papiera taktiež nepatria krabice od mlieka a džúsov.

Pokračovanie na str. 8

AKO VYKUROVAT ALEBO OHRIEVAT VODU?

Pri neustále sa zvyšujúcich cenách energií, táto otázka snáď najviac zafarzuje naše rodinné rozpočty. Lenže odkedy máme našu obec splynofikovanú, bolo by veľmi zaujímavé, kolko by stála jedna kilowatthodina pri rôznych použitých energiách. Zatiaľ som si vybral len elektrickú energiu, zemný plyn a propán bután. Uhlie a drevo som zatiaľ nevypočítaval, hoci aj tieto majú svoje výhody, hlavne v období kalamitnom, ale to nech nás radšej obíde.

Výpočet vychádza zo súčasných cien energií, ktorý je udávaný v cenníkoch ku dňu 1.3.2000. U zemného plynu je vo výpočte zahrnutá aj účinnosť spaľovania, teda straty komínom. U elektrickej energie sú vybrané len najbežnejšie sadzby, ktoré sú pre domácnosť.

ELEKTRONICKÉ ODSTRAŇOVANIE VODNÉHO KAMEŇA

Princíp činnosti

Pôsobením elektromagnetického poľa, vytvoreného elektronickým prístrojom sa zabranuje usadzovaniu a naviac dochádza k odstraňovaniu usadeného starého vodného kamene. Takto upravená voda si zachováva tiež vlastnosti po dobu cca 2-4 dní, počas ktoréj je predpoklad, že sa častice vodného kamene vyplavia. Účinnosť prístroja je teda tým väčšia, čím väčší je prietok vo vodovodnom systéme. Veľkou výhodou tohto zariadenia je, že sa nemusí robiť žiadny zásah do potrubia, pretože na dané potrubie sa navinie len potrebná magnetizačná cievka.

Prístroj je teda určený na **nechemickú úpravu tvrdnej vody** všade tam, kde dochádza k usadzovaniu a tvorbe vodného kamene a následkom toho k znižovaniu účinnosti a funkčnosti zariadení.

Napríklad:

- * vodovodné systémy
- * vykurovacie systémy
- * boilery a prietokové ohrievače vody
- * automatické práčky a iné...

Účinnosť zariadenia

Prvé badateľné výsledky sa prejavia už po 4-6 týždňoch od namontovania, čo záleží hlavne na už spomínanom prietoku v systéme a na stave potrubia a to nasledovne:

- * mäknutie vodného kamene v okolí vyúsťenia vodovodných systémov (vodovodné batérie, sprchovacie ružice...)
- * ľahké čistenie záchodových mís a nádržiek
- * vyplavovanie usadeného kamene z práčiek
- * zvýšenie prietoku u veľmi zanesených potrubí

ELEKTRICKÁ ENERGIA

sadzba	cena za 1 kWh	použitie	mesačný poplatok
B	2,40	do 4000 kWh / rok	99,-
	3,00	do 10.000 kWh/rok	-"
BN	1,20	nočná, akum. pece	176,-
BS	3,50	stavby, chatky	15,-
BP	3,30	4 hodiny/deň	195,- až 435,-
	0,90	20 hodín/deň	p. hl. ističa
P. Butan	1,96	P. Butan. fľaše	-
Z. Plyn	0,42	-	136,-

ZEMNÝ PLYN

Vychádza sa z výhrevnosti z. plynu, ktorá je asi $9,5 \text{ kW/m}^3$ pri cene 3,60 Sk za m^3 (v. r. DPH) a mesačnom poplatku 136,- Sk.

Pri spotrebe do 6.000 m^3 za rok.

Spotreba zemného plynu na 1 kWh = $0,116 \text{ m}^3$, teda 0,42 Sk/1 kWh

PROPÁN BUTÁN

Cena jednej 10 kg fľaše je 250,- Sk, spotreba plynu na výrobu jednej kWh je asi 0,0782 kg, teda 1,96 Sk/1 kWh

Dokončenie zo str. 7

Ako správne triediť?

SKLO

Do igelitového vreca zelenej farby dávajte len biele a farebné čisté sklo rôznej veľkosti (etikety nevadia), fľaše bez uzáverov, prázdne poháre, črepy a úlomky tabuľového skla ukladajte zvlášť ku vrecom, aby ste si vreca nepoškodili porezaním.

Pozor nevhadzujte: porcelán, zrkadlá, kameninu, autosklo, drôtené sklo, žiarovky a žiarivky, sklo kombinované s iným materiálom alebo iný odpad!

PAPIER

Do igelitového vreca modrej farby vhadzujte čistý papier: noviny, časopisy, zošity, katalógy, knihy bez tvrdých obalov, poskladané krabice vyrobené z tvrdého kartónu alebo vlnitej lepenky.

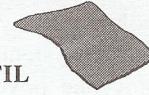
Pozor nevhadzujte: obaly na mlieko potiahnuté fóliou, pauzáky, mapy, väzby kníh, špinavý a mastný papier, papier s fóliou!

PLASTY

Do igelitového vreca žltej farby dávajte rôzne PET fľaše bez uzáverov a čisté fólie: fľaše od minerálok, malinoviek bez uzáverov, rôzne kelímky, rôzne sáčky a fólie.

Pozor nevhadzujte: obaly na mlieko potiahnuté fóliou, fľaše od motorových olejov, fólie kombinované s inými materiálmi!

TEXTIL

Ku vrecom môžete vyložiť aj textílie, t.j. opotrebné šatstvo vyrobené z prírodného materiálu, nie syntetického.

Táto služba je venovaná hlavne pre Vás, občanov obce Valaliky, a na Vás záleží akou mierou dokážete zredukovať svoj odpad a prispieť aj k ochrane nášho životného prostredia.

Triedený zber = známka kultúrnej vyspelosti obce a jej obyvateľov

Ing. Jaroslav Zacher
riadič Recyklačného strediska
A S A-FURA s.r.o.

PROJEKTOVANIE STAVIEB
/RODINNÉ DOMY, REKONŠTRUKCIE STAVIEB.../

ING. VYROSTKOVÁ ĽUDMILA

ul. HLAVNÁ 64, 04413 VALALIKY I/265
tel. 095/6999 339

PONUKA SLUŽIEB:

- Vypracovanie projektovej dokumentácie rodinného domu, nadstavby, prístavby, garáže, drobnej stavby
- Vypracovanie situácie osadenia RD do terénu (zastavovací plán)
- Zabezpečenie projektovej dokumentácie inžinierskych sietí (plynofikácia, elektroinštalácia, voda + kanalizácia, OK)
- Vypracovanie požiarnej ochrany (s odsúhlásením na príslušnom odbore PO)
- Vypracovanie projektovej dokumentácie kanal. žumpy, vodomer. šachty
- Poradenstvo, návrhy v oblasti architektúry
- Poradenstvo pri vybavovaní stavebného povolenia
- Vypracovanie rozpočtu predpokladaných nákladov na realizáciu RD, dostavbu RD

Spoločnosť piateľov Zeme

Friends of the Earth
Les Amis de la Terre
Amigos de la Tierra

Bývate v rodinnom dome, máte záhradku a chcete si znížiť množstvo odpadu vyhadzovaného do kontajnera, získať kvalitné hnojivo a pomôcť tak prírode? Ponúkame vám jedinečný, jednoduchý a overený spôsob, ako to urobiť

Je ním

DOMÁCE KOMPOSTOVANIE

Bioodpad vhodný na kompostovanie tvorí 30 až 45 % z celkového množstva odpadu. Konečný produkt kompost, môže byť použitý pri pestovaní rastlín ako humusové hnojivo, vracajúce do pôdy výživné látky, ktoré sme z nej predtým pri pestovaní odobrali.

V mesiaci apríl Vás navštívia aktivisti Spoločnosti piateľov zeme, ktorí Vám v spolupráci s Obecným úradom ponúknu konkrétné formy spolupráce.

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

SPORTE a ŠETRITE

Sporte, na čo máte chuť.

Sporte v najväčšej stavebnej sporiteľni na Slovensku s možnosťou voľného použitia nasporenej sumy po **6 rokoch**.

Vaše sporenie podporuje štát prostredníctvom **30% štátnej prémie**.

Vklady v Prvej stavebnej sporiteľni, a.s. sú chránené až do výšky **60-násobku** priemernej mesačnej mzdy na Slovensku.

Navyše budete môcť získať stavebný úver s pevnou **6%** úrokovou sadzbou počas celej doby splácania.

Okrem toho máte teraz možnosť získať so stavebným sporením ďalšiu výhodu. Uzavorte zmluvu o stavebnom sporení v Prvej stavebnej sporiteľni, a.s. s cieľovou sumou **minimálne 250 000** korún alebo zvyšte cieľovú sumu na svojej zmluve o stavebnom sporení o 250 000 Sk.

Ak do **30. apríla 2000** uhradíte aspoň jeden vklad, okrem výhodného stavebného sporenia získaťe aj **úspornú žiarovku** so svetelným výkonom 60 W.

Pri štvrtinovej spotrebe má rovnaký svetelný výkon ako obyčajná žiarovka.

Napriek tomu, že cena elektrickej energie za posledný rok výrazne vzrástla, vy **ušetríte**.

V snahe priblížiť sa našim súčasným a budúcim klientom sme zriadili poradenskú službu v budove Obecného úradu. Navštívte nás každý piatok od 16.00. Radi Vám priblížime stavebné sporenie a poskytneme kompletný servis.

Obchodné zastúpenie PSS, a.s.
tr. SNP 39 (budova Miestneho úradu MČ Košice - Západ)
tel.: 095 / 644 59 36

PREHĽAD ŠTATISTICKÝCH UKAZOVATEĽOV DEMOGRAFICKÉHO VÝVOJA OBCE VALALIKY

Ukazovateľ	1995	1996	1997	1998	1999
Počet obyv. celkom	3545	3578	3606	3618	3667
- Buzice	1227	1153	1134	1131	1170
- Bernátovce	998	1007	1028	1038	1048
- Všechnsvätých	752	767	771	774	773
- Košťany	668	671	673	675	676
Počet nar. detí celkom	54	47	54	47	52
- Buzice	19	17	13	14	18
- Bernátovce	17	8	21	13	11
- Všechnsvätých	7	15	9	13	17
- Košťany	11	7	11	7	6
Poč. obč. českéj národ.	7	7	7	7	7
Poč. obč. maďar. národ.	4	4	4	4	4
Poč. rómsk. obyv. celk.	453	473	496	513	548
- Buzice	96	110	113	114	125
- Bernátovce	179	180	192	191	206
- Všechnsvätých	128	132	138	147	151
- Košťany	50	51	53	61	66
Počet zomrelých cel.	23	27	22	38	33
- Buzice	13	11	8	8	8
- Bernátovce	5	7	7	9	10
- Všechnsvätých	2	6	4	9	6
- Košťany	3	3	3	12	9
Index rastu počtu obyv.	1,0	1,01	1,02	1,02	1,03

Veková štruktúra obyvateľstva

	Buzice	Bernátovce	Všechnsv.	Košťany	Spolu
Od 0 – 5 r.	99	91	81	51	322
Od 6 – 15 r.	227	209	139	102	677
Od 16 – 18 r.	73	38	39	43	193
Od 18 – 55r. ženy	295	238	199	169	901
Od 18 – 60r. muži	345	301	224	200	1070
Ženy nad 55 r.					322
Muži nad 61 r.					169

Stav zamestnanosti v obci Valaliky k 1.3.2000

Počet evidovaných celkom	453
z toho ženy	196
Podľa vzdelania:	
* základné vzdelanie	171
* odborné vzdelanie	188
* odborné s maturitou	25
* stredné odborné s maturitou	54
* gymnázium	10
* vysokoškolské	5

Vzdelanostná štruktúra občanov

nad 16 rokov:	
základné vzdelanie	820
stredné odborné	1220
stredné s maturitou	536
vysokoškolské vzdelanie	78

Ekonomicky aktívny vek:

Neproduktívny vek: 1683

Nezamestnaní:	453
z toho ženy	196

Pokrstených v roku 1999:

z toho:	23
chlapcov	18
dievčat	

Prvoprijímacíce deti v roku 1999:

55 detí

ZŠ vo Valalikoch navštevuje

752

žiakov

z toho:
527
žiakov je z Valalík

KRIVÁ 18, 4. poschodie

040 01 KOŠICE

tel.: 095 / 6806 144

E-mail: admin@valentina.sk

http://www.valentina.sk

*Ponúkame bohatý
výber zahraničných
svadobných oznamení.*

*Prídeť, tešíme sa na
Vašu návštavu!*

VALENTINA
DTP STUDIO

VALALIČAN – obecné noviny

Vychádzajú štvrtročne. Registrované OÚ číslo: OÚ 1/1995 Dr. Čid.

Vydáva Obecný úrad Valaliky.

Grafická úprava a sadzba: VALENTINA DTP Studio, Krivá 18, Košice.

Tlač: EMILENA, tlačiareň, Čermelská 3, Košice. Náklad: 800 ks.